

**Stanovisko Slovenskej komory učiteľov k projektom predkladaných
v Monitorovacom výbore OP ĽZ**

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR v týchto dňoch predkladá Komisii pri Monitorovacom výbore pre OP ĽZ pre PO 1 Vzdelávanie, ktorej členom je aj Slovenská komora učiteľov, na schválenie ďalšie tri nové zámery projektov: Škola bez nenávisti (Iuventa), TEACHERS (MPC), Finančná gramotnosť ako súčasť kľúčových kompetencií žiaka (ŠPÚ) a pripravuje v najbližšom období ďalšie.

Slovenská komora učiteľov (SKU) si dovoľuje upozorniť na niekoľko zásadných skutočností, ktoré negatívnym spôsobom ovplyvňujú proces schvaľovania zámerov projektov a následne aj kvalitu projektov a spôsobu čerpania štrukturálnych fondov EÚ v oblasti regionálneho školstva na Slovensku.

Prvou skutočnosťou, na ktorú chceme upozorniť, je časový harmonogram pripomienkovania podkladov k rokovaniu. Podkladové materiály prichádzajú veľmi neskoro. **Hrubo sa porušuje štatút komisie, ktorý ustanovuje, že všetky materiály k rokovaniu majú byť doručené 10 pracovných dní pred rokovaním.**

Ďalšou negatívnou skutočnosťou, ktorá má vplyv na kvalitu procesu schvaľovania, je, že sa naraz posudzuje veľmi veľa projektov. Zároveň s troma posudzovanými projektmi sa na zasadnutiach výboru už predostierajú **ďalšie nové zámery**, ktoré sú neskoro doručované alebo vôbec, čím sa stáva činnosť MV OP ĽZ formálna.

Téma zasadnutia pri „OS“	Dátum zasadnutia / začiatok zasadnutia
OS k zámeru NP Teachers (MPC)	10. 07. 2019 / 10:00 hod.
OS k téme Škola bez nenávisti	17. 07. 2019 / 10:00 hod.
OS k téme Podpora súťaží a olympiád	17. 07. 2019 / 13:00 hod.
OS k téme Digitálnou transformáciou škôl ku kvalite vzdelávania	20. 08. 2019 / 10:00 hod.
OS k téme Digitálna transformácia odborného vzdelávania a prípravy	20. 08. 2019 / 13:00 hod.
OS k téme Podpora odstraňovania bariér v prístupe k VŠ vzdelávaniu	16.9. 2019 / 13:00 hod.
OS k téme podpory Upskilling Pathway	18.9. 2019 / 13:00 hod.
OS k téme Vzdelávanie dospelých v oblasti finančnej gramotnosti	24.9.2019 / 10:00 hod.
OS k téme podpora témy Facility Management	24.9. 2019 / 13:00 hod.
OS k téme CUDEO (podpora tvorby digitálneho obsahu)	7.10. 2019 / 13:00 hod.
OS k téme Podpora súťaží a olympiád žiakov v SR	8.10. 2019 / 13:00 hod.
OS k téme Catching up Initiative PSK	9.10. 2019 / 13:00 hod.

Tabuľka termínov zasadnutí k zámerom projektov dokumentuje, že sa konajú v čase povinného čerpania dovoľení pedagógov.

Tretia zásadná výhrada sa týka samotných projektových zámerov. SKU nemá problém podporiť kvalitný zámer a procesu pripomienkovania sa aktívne zúčastňuje z dôvodu zvyšovania kvality predkladaných zámerov, aby boli čo najviac užitočné pre školy a pomáhali zvyšovať kvalitu procesu výchovy a vzdelávania. Európske štrukturálne fondy však nemôžu dlhodobo nahrádzať úlohu štátu v plnení si základných funkcií tak, ako sa to deje napríklad v zavádzaní inkluzívnych prístupov, tvorby vzdelávania a metodík pre učiteľov, či dokonca kreovaní základných materiálov, ktoré ukladá zákon - profesijných štandardov a obsahu atestačných portfólií. Napriek opakovaným výzvam Európskej komisie k uprednostneniu

projektov formou dopytovo-orientovaných výziev (DOV) sa táto forma čerpania nevyužíva dostatočne, ale naopak rastie počet národných projektov, a to aj na riešenie tém s veľmi špecifickým rozsahom (finančná gramotnosť, predmetové olympiády, škola bez nenávisťi). Ak k využívaniu DOV bránia legislatívne a iné prekážky, ktoré majú za následok ich nedostatočné využívanie zo strany škôl, je nutné tieto prekážky zo strany štátu odstrániť. Je zrejmé, že projektové zámery formátu „národný projekt“, v minulosti spájané s predraženými nákupmi, slúžia na obhájenie existujúcej štruktúry priamo riadených organizácii MŠVVaŠ SR, hoci bolo opakovane prisľúbené ich zefektívnenie, spájanie či rušenie. Opakovaní žiadatelia o európske financie sú výlučne priamo riadené organizácie, ktoré už v r. 2013 v Správe o stave školstva mali byť zásadne transformované. Viaceré tieto organizácie dlhodobo neplnia svoj účel, efektívnosť a nedisponujú nezávislými odborníkmi pre ďalšie vykonávanie svojej činnosti.

Citujeme odporúčanie zo Záverečnej správy **Revízie výdavkov na vzdelávanie 2017** (projekt podporený z ESF):

*Vyššie 70 % výdavkov podriadených organizácií sa v rokoch 2013 – 2015 koncentrovalo v štyroch z nich, mnohé boli v posledných rokoch takmer úplne financované z fondov EÚ. Sedem organizácií malo v rokoch 2013 – 2015 vyššie 70 % svojich výdavkov financovaných z európskych fondov (vrátane spolufinancovania), keď implementovali priamo pridelené národné projekty. Spolu s klesajúcim trendom výdavkov podriadených organizácií, ktorý súvisí s väčšou alokáciou fondov EÚ na dopytovo-orientované projekty, vzniká otázka ďalšieho fungovania niektorých PRO. Revízia výdavkov odporúča preskúmať činnosti podriadených PRO s cieľom posúdiť ich pokračujúcu prevádzku oddelene od úradu ministerstva aj iných organizácií. **Mala by posúdiť efektívnosť zabezpečovania ich činností prostredníctvom kapitoly; ako alternatívy zvážiť prenesenie kompetencií, obstaranie externých dodávateľov, aj presunutie činností na súkromný (neziskový) sektor (s podporou štátu). Zohľadňovať by pritom mala najmä nákladovú efektívnosť, agendu, ktorú vykonávajú, potrebu dostupnosti pre klientov, nezávislosť a verejný záujem.***

...

Najväčšie fluktuácie v počte zamestnancov boli v agentúrach, ktoré implementovali európske projekty, išlo o pracovníkov na dobu určitú. CVTI, MPC, NÚCEM, ale aj NÚCŽV a ŠIOV, všetky implementovali programy v OP Vzdelávanie a OP VaV. K najväčšiemu nárastu zamestnancov došlo v NÚCŽV a ŠIOV medzi rokmi 2012 – 2015 (až 1 000 % oproti 2012), ktorí boli zamestnaní na dobu určitú a v roku 2016 organizácie opustili.

Ďalším významným problémom je absolútne nedostatok koncepcie a komplexnosti projektov. Naši susedia v ČR pripravujú projekty tak, že sa najprv vypracuje akčný plán inkluzívneho vzdelávania na roky 2019-2020 a na podrobne vypracovanú správu **expertov** naviažu európske projekty a financie. U nás je tento proces len veľmi formálny, nemáme takéto Stratégie ani dokumenty pripravené širokou platformou expertov, ale iba úzkym kruhom ministerstvu spriaznených organizácii. Nemáme analýzy najdôležitejších problémov a na ne komplexne prepájané projekty. Posledné projekty NUCEM a VUDPaP majú svoje prepojenie s praxou a potrebami aktérov vzdelávania s dostatkom odborníkov. Ale väčšina projektov je veľmi slabá.

Slovenská komora učiteľov

Novohradská 3, 821 09 Bratislava

Viacere priamo riadené organizácie MŠVVaŠ SR dlhodobo podliehajú kritike verejnosti za veľmi nízky prínos pre prax a školy, neposkytujú potrebný servis. Nemajú expertízu v žiadaných oblastiach, projekty sú nekvalitné, predkladané narýchlo, bez odborne garantovaného obsahu, akoby podľa jednej šablóny. Rovnaké témy ako tie, ktoré sú v predkladaných projektoch, sú v súčasnosti spracované oveľa kvalitnejšie neziskovým sektorom, ktorý má na to expertízu, ale štát ju nedokáže využiť. Neziskový sektor (Pontis, NDS, Leaf, Indícia, Živica, JA Slovensko a rôzne nadácie) už dnes disponujú kvalitnou ponukou školení, materiálov a komplexných programov pre učiteľskú verejnosť a školy, ktoré ju aj využívajú. **Ministerstvo školstva prostredníctvom svojich priamo riadených organizácií, podľa doterajších skúseností, realizuje projekty zo štrukturálnych fondov EÚ za mnohonásobne vyššiu cenu, s nízkym efektom a otáznou udržateľnosťou.** Aj preto musí čeliť nezáujmu zo strany škôl a pedagógov.

Napriek výzve p. Moralesa na komisii z júna 2018 a ďalších opakovaných výzvach nedošlo k stretnutiu Sekretariátu so Slovenskou komorou učiteľov ani ďalšími relevantnými aktérmi z praxe, aby sa pripravili také zámery, ktoré budú zodpovedať potrebám praxe.

SKU je presvedčená, že nemôžeme nezmyselne mrhať peniazmi daňových poplatníkov EÚ a bez komplexnej transformácie priamoriadených organizácií nemáme morálny nárok na ďalšie čerpanie prostriedkov z operačných programov EÚ pre národné projekty.

Za SKU

Vladimír Crmoman, Viktor Križo, Soňa Puterková